

Innspill til Områdegjennomgangen av det næringsrettede virkemiddelapparatet

Områdegjennomgangen av det næringsrettede virkemiddelapparatet er et omfattende og verdifullt arbeide, og rapportene fra prosjektet peker på flere viktige forbedringsområder.

Siva er glad for at selskapets kompetanse, arbeidsform, resultater og effektivitet tydelig anerkjennes i rapporten. Vi savner imidlertid en tydeligere logisk tråd i rapporten fra det overordnede nasjonale målet om størst mulig bærekraftig vekst i industri og næringsliv til anbefalingene. Vi mener anbefalingene i for stor grad er rettet mot organisering og det styringsmessige, og at bedriftens og Norges behov i enda større grad kunne vært satt i sentrum for anbefalingene.

For å styrke den logiske tråden gir vi innspill på tre kritiske suksessfaktorer som vi mener bør være avgjørende i det videre arbeidet med å vurdere og implementere anbefalingene. I forlengelsen av disse vil vi gi fire konkrete anbefalinger knyttet til hvordan Siva kan spille en viktig rolle for å nå prosjektets overordnede mål om bærekraftig vekst. Anbefalingene er knyttet til å:

1. Samle flere av infrastruktur- og samhandlingsvirkemidlene
2. Vurdere ytterligere samordning av bedriftenes kontaktpunkt med virkemiddelapparatet.
3. Forsterke satsingen på industriproduksjon og -arbeidsplasser i Norge
4. Videreutvikle Siva som en forsterket og selvstendig aktør

I. Tre kritiske suksessfaktorer for størst mulig bærekraftig vekst i industri og næringsliv

Norge står overfor en omstilling bort fra en oljebasert økonomi. Samtidig utfordres bedriftene av raskere teknologiskift, det «grønne skiftet» og sterkere global konkurranse. For å opprettholde dagens velferdsnivå stimuleres det blant annet via virkemiddelapparatet til verdiskaping i hele Norge. Det er derfor svært viktig for Norge at vi evner å få mest mulig ut av hver virkemiddelkrone.

Områdegjennomgangens suksess vil i ettertid vurderes utfra utfordringene nevnt over. Økt og bærekraftig verdiskaping i Norge avhenger, etter vår vurdering, av at løsningene som implementeres blant annet ivaretar tre kritiske suksessfaktorer:

1. *Hele landet lykkes.* I det ligger det blant annet at flere små- og mellomstore bedrifter lykkes og skalerer både nasjonalt og internasjonalt, samt at verdiskaping, vekst og arbeidsplasser skapes i hele landet.
2. *Økt verdiskaping fra industrien.* «Det grønne skiftet» og omstillingen bort fra en oljebasert økonomi må støttes av at en større andel av verdiskapingen og tilhørende arbeidsplasser i annen industri skjer i fastlands-Norge. Det betyr at Norges vertskapsattraktivitet for industriproduksjon må økes og at råvarer i større grad videreføres i Norge før eksport.
3. *Bedriftene i fokus.* Implementeringen av områdegjennomgangens anbefalinger og organiseringen av virkemiddelapparatet må ikke ta oppmerksomheten bort fra kjerneoppdraget – som er å støtte bedriftene både i dag og i fremtiden. Omstillingsprosessen må derfor ikke kompliseres unødvendig, og aktiviteter som støtter bedriftene må prioriteres først.

II. Fire anbefalinger relatert til hvordan Siva kan bidra til bærekraftig vekst i Norge

Siva har kompetanse og virkemidler som kan utvikles og utnyttes enda bedre med henblikk på realisering av de tre suksessfaktorene over. Vi har derfor anbefalinger knyttet til fire områder.

1. *Samle flere av infrastruktur- og samhandlingsvirkemidlene*

Vi støtter prosjektets anbefaling om å samle forvaltning av infrastruktur- og samhandlingsvirkemidler hos Siva. Den nasjonale infrastrukturen for innovasjon og næringsutvikling må forvaltes og videreutvikles, med ambisjon om at Norge skal ha det mest velfungerende og effektive innovasjonsøkosystemet i Europa. Som nevnt i konsulentrapporten, er det klare kompetansemessige synergier mellom klyngeprogrammet og katapult-ordningen. I flere tilfeller er sterke klynger drivkraften bak etableringen av et velfungerende katapult-senter. I tillegg er flere klynger ofte tett på en sterk inkubator og lokalisert i et innovasjonssenter.

Siva har god kompetanse, en velfungerende samhandlingsmodell og erfaring med samhandlingsvirkemidlene, og vi mener det er riktig å bygge videre på dette ved samlingen av slike virkemidler. Det bør imidlertid vurderes å samle flere av disse virkemidlene. Det er eksempelvis vår forståelse at kommersialisering av prosjektene/aktivitetene som kommer ut fra TTO'ene er en hovedutfordring, og vi tror at kompetansen og erfaringen fra inkubasjonsprogrammet vil kunne utnyttes til å styrke resultatene på dette området ved en tettere samordning. Det bør også vurderes om det er mulig å etablere ordninger der Siva bidrar til å legge til rette for at en større andel av testinfrastrukturen som eksisterer i Norge kan tilgjengeliggjøres for bedrifter, i tillegg til det som gjøres via ordningen Norsk katapult.

Siva er positive til å påta seg oppdraget med å utvikle et nasjonalt program for reisemålsutvikling. I praksis vil erfaringene både fra arbeid med klyngene, næringshage- og inkubasjonsprogrammet være nyttige for etablering og drift av et slikt program.

Regionene spiller en viktig rolle i norsk næringsutvikling, og det er avgjørende å sikre hensiktsmessig oppgavefordeling, god rolleforståelse og forutsigbare styringsmekanismer for å øke verdiskapingen fremover. Siva vil understreke at den nasjonale rollen knyttet til videreutvikling og forvaltning av en nasjonal infrastruktur må opprettholdes. I tillegg bør mekanismer og insentiver, som bidrar til fortsatt nasjonal konkurranse, profesjonalisering og resultatforbedring, etableres gjennom fremtidige program i Siva etter at oppdragsgiveransvaret for næringshage- og inkubasjonsprogrammet overføres til regionene per 1. januar 2020.

2. Vurdere ytterligere samling av bedriftens kontaktpunkt med virkemiddelapparatet

I et felles brev fra styrelederne og administrerende direktører i Forskningsrådet, Innovasjon Norge og Siva i oktober 2019 pekes det på at en forenkling for brukerne, særlig kan ivaretas gjennom en solid og likeverdig tilstedeværelse og tilbud lokalt og regionalt i hele landet. Noe av dette vil kunne håndteres gjennom en felles informasjonsportal og søknadssystem, men det vil ikke erstatte behovet for å arbeide lokalt gjennom fysisk tilstedeværelse, dialog, kompetansebygging og rådgivning.

Siva mener anbefalingen fra prosjektet ikke i tilstrekkelig grad løser behovet for å samordne kontaktpunktene som i dag utøves av Innovasjon Norge, Forskningsrådet, fylkene, kommunene, innleide kompetansemeglere og innovasjonsselskapene i Siva-strukturen. En ytterligere samordning og helhetlig utvikling og oppfølging av førstelinjen for bedriftene til virkemiddelapparatet bør vurderes. I en slik modell bør en vurdere å reddykke fylkeskommunenes rolle som oppdragsgiver og krevende kunde, mens utførerrollen håndteres av et kontaktpunkt hvor roller og ansvar er avklart mellom innovasjonsselskapene og de nasjonale aktørene. Kontaktpunktet må opptre nøytralt/uavhengig av organisasjonstilhørighet og ha henvisningskompetanse til alle relevante virkemidler. En bedrift vil således få hjelp ett sted til å identifisere relevante støtteordninger, og søknader behandles rett sted én gang.

3. Forsterket satsing på industriproduksjon og -arbeidsplasser i Norge

Siva – Selskapet for industrivekst - har som navnet illustrerer en historie knyttet til industrivekst. I Industrimeldingen sier Regjeringen at «visjonen for en aktiv industripolitikk er at Norge skal være en ledende industri- og teknologinasjon. Dette innebærer at vi må satse grønnere, smartere og mer nyskapende for å gi fremtidig vekst, arbeidsplasser og skatteinntekter. Regjeringen vil legge til rette for vekst i både eksisterende og nye bedrifter og fremme Norge som et attraktivt lokaliseringsland for industriell aktivitet».

En forsterket satsning på vekst og verdiskaping i norsk industri kan og bør gjennomføres blant annet ved at Sivas eiendomsverktøy benyttes mer aktivt for å øke vertskapsattraktivitet og andelen verdiskaping fra industri i Norge. Dette kan gi ekstra stor effekt når det gjøres i tett samspill med

inkubatorene, næringshagene, en videreutviklet og forsterket Norsk katapult-ordning og med klyngene. Samtidig kan dette gjøres uten å belaste statsbudsjettet, ettersom Sivas eiendomsvirksomhet er selvfinansierende og har positiv avkastning. Siva har flere gode eksempler på industrietableringer som er realisert i Norge, der Sivas engasjement og investeringer i bygg har vært utløsende for virksomheten og i konkurranse med alternative lokasjoner i andre land.

Det har vært lite dialog mellom Siva og prosjektet vedrørende selskapets eiendomsvirksomhet. Siva er uenige i prosjektets vurderinger, og vår anbefaling er å styrke eiendomsvirkemidlet, hvilket står i kontrast til prosjektets anbefaling om å avvikle Sivas investeringer og eierskap i en-bruker industribygg.

4. Opprettholde Siva som selvstendig og fleksibel aktør

Siva har en distinkt rolle, som i sin natur er ulik både Innovasjon Norge, Forskningsrådet og øvrige virkemiddelaktører. Prosjektet har klare anbefalinger knyttet til Siva sin rolle og mandat, og anbefaler at virksomheten opererer med stor grad av autonomi. Samtidig anbefales det at selskapet som selvstendig juridisk enhet legges ned, og heller gjøres til en divisjon under Innovasjon Norge. Siva er uenig i dette forslaget. Siva er bygget og styrt rundt et godt kompetansemiljø i Trondheim, som vi mener bør videreutvikles, parallelt med at flere av samhandlingsvirkemidlene blir samlet. Som en liten og effektiv organisasjon, er vår vurdering at selskapet bedre vil opprettholde fleksibilitet og leveranseevne med selvstendig styring fra Trondheim, enn ved å være en divisjon styrt fra Innovasjon Norges hovedkontor i Oslo, og der mye oppmerksomhet vil måtte vies øvrige omstillingsprosesser i en langt større organisasjon.

Siva utvikler, eier og finansierer en nasjonal infrastruktur for innovasjon og næringsutvikling, som har bidratt til profesjonalisering og en landsdekkende aktivitet. Den delen av infrastrukturen som så langt har blitt bygget og videreutviklet av Siva omfatter innovasjonsselskaper (herunder inkubatorer og næringshager) som representerer viktige kompetansemiljøer og møteplasser for det regionale næringslivet. Det omfatter også innovasjonssentre, kunnskapsparker og industrieiendom der det skapes positive og selvforsterkende miljøer for innovasjon og næringsutvikling. Gjennom Siva-strukturen får bedriftene nettverk, partnere, kompetanse, og fasiliteter, der de kan dra nytte av andres erfaringer og raskere lykkes med sin vekst og utvikling. God tilgjengelighet på rådgivning, relevant opplæringstilbud og møteplasser mange steder i landet, er avgjørende for omstilling og videreutvikling av industri og næringsliv, men også for å mobilisere til nasjonale ordninger som tilbys av Innovasjon Norge, Forskningsrådet, Enova og andre.

Endringsprosesser er krevende, og det er avgjørende for norske bedrifters konkurransekraft og verdiskaping at ikke virkemiddelapparatet blir introvert og «lammet» under implementeringen av eventuelle endringer som følge av områdegjennomgangen. Det innebærer at beslutninger og planleggingen av tiltak og endringer må legges til rette for at virkemiddelaktørene kan opprettholde trykket på å støtte dem de er til for. Det er også viktig å balansere et ønske om forenkling og konsolidering med behovet for å unngå tungrodd og byråkratiske organisasjoner med liten fleksibilitet.

Avslutningsvis

Økt og bærekraftig verdiskaping i Norge avhenger av at løsningene som implementeres ivaretar behovet for å skape vekst og arbeidsplasser i hele landet, samt at industrien vokser og skaper arbeidsplasser i fastlands-Norge. Vi mener Siva kan bidra til dette, og at et justert mandat kan implementeres relativt enkelt.

Siva ser frem til videre dialog om løsninger som kan gi større effekt av hver virkemiddelkrone til beste for bedriftenes konkurransevne og verdiskapingen i Norge. Vi deltar gjerne i diskusjoner på nyåret, der vi også kan konkretisere og vise eksempler knyttet til hvordan eiendomsvirksomheten kan benyttes for å styrke industrien og etablere arbeidsplasser i Norge.

Vennlig hilsen,

Kjell Roland
Styreleder
Siva SF

Ingrid R. Lorange
Administrerende Direktør
Siva SF